

Automobilismus ve třicátých letech - Podle vesecké kroniky

Pozorujeme-li rozvoj automobilismu, motorismu a cyklistiky, musíme zaznamenat, že není tomu ještě ani sto let, kdy jsme sáli u kolébky těchto vymožeností. Tenkrát - na počátku minulého století - lidé se zájmem pozorovali, že ten a ten občan už má velocipéd a umí na něm dokonce jezdit. Dokonce i ve městech bývalo jen několik málo automobilů a motocyklů. Na vesnici to byla věc nevídaná.

Po první světové válce se tento moderní druh dopravy rychle rozšířil, až se automobily i motocykly staly obvyklým dopravním prostředkem. V zámožných kruzích ustupoval méně pohodlný motocykl za pohodlné auto. Jejich počet v poválečném období stoupal rok od roku. Během posledních let zaznamenáváme růst až dvaceti- nebo třicetinásobný.

Už v roce 1929 stoupl počet aut a motorek v Podkozákovsku na třicet (před válkou v roce 1914 jich bylo jen několik). Pro přehled uvádím: v Loučkách (Kostelních) čtyři auta (faktor Mixánek, faktor Jindřich Hlubuček, rolník Matěcha a řídící učitel František Hořák). V Koberovech bylo již sedm automobilů Pleštil, Plíhal, Kocour Josef, Kocour Jaroslav, Rutkovský, Maryška a Faix. V Besedících byla jen dvě auta (Cvrček z Besedic a Kinský z Michovky). V té době jsou zaznamenány dva motocykly zn. „Indián“ (Štěpánek a Holán). Ve Vrátně bylo tou dobou asi pět automobilů.

Ve Vesci byly pouze dva motocykly trojkolky (sajdkáry). Ty patřily řídícímu učiteli Kašparovi (od roku 1926) a Františku Votrubicovi z čp. 42 (od roku 1928). V osadě Smrčí byl jen jeden motocykl „Indián“ u Pavla Hajného.

V této době byly ve vesecké obci již čtyři stabilní motory (tzv. stabiláky) na pohon benzinem nebo naftou (František Votrubec měl motor na strojní broušení korálí, kolář František Souček na pohon strojního kolářství, František Pleštil na pohon strojů v truhlářství a Štěpán Hajný rovněž měl motor k pohonu truhlářských strojů).

V roce 1910 bylo v celé obci pouhých pět velocipédů (jízdních kol, bicyklů), v roce 1929 jich už tady máme 29 kusů.

Od roku 1927 se rozmáhá autobusová doprava osob. V Tatobitech v té době provozuje autobusovou dopravu lidí pan Bičík, v Turnově pan Tomsa. Od roku 1928 jezdí autobusový spoj z Koberov přes Železný Brod až do Jablonce nad Nisou. (provozoval Jaroslav Tomsa z Turnova) za poplatek 12 Kč za jednu jízdu pro jednu osobu. Dělnictvo jezdilo za polovinu této ceny. Kromě neděle tu autobus jezdil jednou denně, někdy dvakrát.

V Turnově bývají přistaveny v den konání trhů nebo jarmarků na náměstí automobily - taxíky k volnému použití občany. Taxislužba se provádí i v neděli a o svátcích. Také svatebčané už přestali jezdit v kočárech a na bryčkách, ale využívají již moderní dopravní prostředek - automobil. Cena za jeden kilometr jízdy se pohybovala kolem 2 Kč. Tak zanikla živnost fiakrů, kteří dříve vozívali zájemce v kočárech.

Také nákladní doprava zaznamenala všude kolem velký rozmach. Zvolna zanikala stará povoznictví, kde se náklady dopravovaly koňskými potahy na těžkých formanských povozech.

Nákladní automobily začaly dělat dobré služby obchodu i průmyslu, továrnám, rozvozu uhlí, zboží atd.

V zemědělství se ještě po určitou dobu více využívalo koňských potahů i k dopravě nákladů a pochopitelně k polním pracím. Ale v průmyslu ovládly dopravu skoro výlučně nákladní automobily (když ponecháváme stranou železnici). Teprve později, hlavně po druhé světové válce se i v zemědělství začaly uplatňovat traktory pro dopravu i pro polní práce.

Kdybychom srovnávaly tyto staré záznamy z vesecké kroniky s dnešním stavem dopravy na našich silnicích, museli bychom porovnávat nesrovnatelné. Vyprávěl mi před několika léty pan Antonín Folkert z Chutnovky, že jezdíval nákladním autem do Prahy v době první republiky. Několikrát cestou počítal všechna auta, která potkával v opačném směru. Říkal, že by je málem spočítal na prstech svých rukou. Bylo jich deset, možná dvacet, třicet?...

A jak to vypadá dnes na počátku třetího tisíciletí? Na takové cestě bychom se nedopočítali. Bylo by to určitě několik set, možná tisíce protijedoucích vozidel. Po dálnicích už jezdíme v kolonách - jeden „auťák“ za druhým!

